

LÆSERNE MENER

DER SKAL SANKTIONERES

Arne Lund, Langebjergvej 260A, Humlebæk:

En læser undres 24.2. over, at politiet brugte så mange kugler på at uskadeliggøre Omar el-Husseini, og spørger forståeligt nok, om ikke det havde været bedre at skyde lidt mindre for så at kunne snakke med den unge mand bagefter.

Der er dog ingen grund til undren, for politiet gjorde blot, hvad de ofte har hørt både Helle Thorning og Lars Løkke sige i den senere tid: Der skal ikke forstås og forklares, kun sanktioneres.

UMULIG SØNDAGSKRIMI

A.B. Heje, Rønnevangshusene 21, Taastrup:

Den nye søndagskrimi 'Mord uden grænser' er desværre lige så umulig at se som 'Bronen'. Enten kan man tekste de danske skuespilleres tale, eller også kan man læse oversættelsen af de udenlandske skuespilleres tale. Desværre kan man ikke få begge dele, og det er problemet. Man må hele tiden skifte mellem de danske tekster og oversættelserne, og det går ikke hurtigt nok, så man opgiver at følge med i handlingen, og så er det slut med at se den søndagskrimi.

Det er umuligt at opfatte, hvad de danske skuespilleres siger, både på tv og i biografen – de er jo ikke oplært i at tale til publikum, men kun til at tale realistisk og virkelighedstro. Der var også et mindre problem med svenskeren i 'Arvingerne', men det var ikke hele tiden generende, da han ikke var så meget med.

Årsagen til de mange udenlandske skuespilleres medvirken er den økonomiske støtte via kulturaftaler med andre lande. Men man må kunne gøre noget ved de tekstproblemer for ældre seere.

BLÅ BLOK HAR IKKE ÆREN

Gunni Busck, Carstengsgade 40, København:

Viborgs konservative borgmester har svært ved at få armene ned efter Apples beslutning om at investere stort i kommunen. Men inden hele den blå blok hæver armene sammen med ham, er der grund til at minde om, at det for Apple var afgørende, at det nye anlæg bliver drevet af vedvarende energi.

Når det er muligt på de kanter, skyldes det ikke den blå blok. Tværtimod. Det første, VK-regeringen gjorde, da den

kom til i 2001, var at lukke helt ned for udbygning af vedvarende energi.

»Vi bliver jo nødt til at rydde op efter Aukens«, lød den daværende statsminister Anders Fogh Rasmussens argument.

Der blev dog bygget en enkelt iøjnefaldende vindmølle ved Bella Center i København for at pynte lidt på Cop15-konferencen i 2009, som Anders Foghs efterfølger, Lars Løkke Rasmussen, gjorde sit til at få til at ende i fiasko.

Hvis vi vil videre i retning af grøn omstilling og dermed internationale investeringer og arbejdspladser, er det kun partierne i rød blok, der kan og vil løfte opgaven.

MØD OP OG TAG EN HÅND

Thomas Johannes Erichsen, Amager Strandvej 156, København:

Muslimere danner fredsring på Rådhuspladsen på fredag. Man burde møde op og tage en hånd, uanset hvem man er.

DEMOKRATIET TÆLLER

John Plate, Sjøløv Boulevard 47, København:

Beslutningen om at etablere 4.000 nye parkeringspladser er et fuldstændigt brud med alt det, der har gjort København kendt som en sympatisk og indbydende by for borgere og besøgende turister.

I dag er over halvdelen af københavnerne på cyklen for at klare den daglige transport. Det er godt for miljøet, sundheden, foreningen og byens ry. Andre klarer den med kollektiv trafik. Men vi må og skal have bilallet ned. Det kan kun gøres ved at indsnævre vejene og gøre parkering vanskelig.

At de blå partier tænker forkert er selvklart, men at Socialdemokraterne er hoppet på den limpind, er helt uforståeligt. Det vil endda koste deres kernevælgere, at de skal betale for mange af de nye parkeringspladser.

Hvis ellers politikerne ved, hvad demokrati betyder, må det tælle, at over halvdelen har valgt cyklerne i Københavns Kommune.

MANGFOLDIGHED NU

Aase Møller, Åhavnen 43, Køge:

Bjarne Schilling, Læsernes Redaktør, fortæller om Politikens nye etiske regler, som skal træde i kraft senest i 2018. Hvorfor ikke i dag? I kunne også overveje at tænke lidt mere uden for Valby Bakke.

POLITI OG 68

Henning Prins, Vingen 7, Ålsgård:

Bjørn Bredal lufter sine domme om 68 og forsømmer sin research. Han mener, at »marxisterne« hadede politiet. Til hans orientering kan jeg fortælle, at jeg som medlem af VS' hovedbestyrelse skrev en Kronik i Politiken, der hed 'Giv os politiet tilbage!'. Den overskrift rummer hele den problemstilling, som stadig gør sig gældende, nemlig et fraværende politi og en efterretningstjeneste, der altid holder kortene tæt til kroppen og lader os svæve i usikkerhed.

ER VI BLEVET SÅ KOLDE?

Jytte Paris, Solvang 17, Reerslev: Jeg blev dybt chokeret og ked af det, da jeg i Politiken 21.2. læste en kort artikel på side 2 om kvinder, der flyttes under fødslen.

Det kan da ikke være rigtigt, at forhåbentlig lykkelige, men også bange og nervøse kvinder flyttes fra et hospital, mens fødslen er i gang.

Det nævnte eksempel var helt grotesk; at en kvinde med sit næsten fødte barns hoved mellem benene blev bedt om at køre i egen bil fra Hvidovre Hospital til Hillerød Hospital.

Er vi her i det såkaldte lille smørhul Danmark virkelig blevet så kolde, at vi bare visiterer fødende kvinder videre »på grund af personale- og pladmangel«, som der står i artiklen?

På den ene side ønsker man, at Danmarks unge kvinder føder flere børn, fordi fødselstallet falder drastisk. På den anden side byder man fødende sådanne betingelser – den slags oplevelser da må skræmme unge kvinder fra overhovedet at ønske at føde børn under det danske 'sundhedsvesen'.

SPAR PÅ KRUDTET

Jørgen Birkedal, Koldemosevej 17, Sorø:

Allerførst tak til Betina Heltberg for endnu en god kommentar (Pol. 22.2.). Dernæst: Kan nogen fortælle mig, hvem det er, Hjemmeværnet skal skyde med deres kraftige automatvåben, der kan affyre 800 skud i minuttet?

Jeg synes, man skal omdanne Hjemmeværnet til en del af det civile beredskab. Så kan de spare udgiften til camouflagedystyr og alligevel være med til at regulere trafikken ved f.eks. cykelløb!

DAGENS CITAT

Jeg ville ønske, at der blev lavet introduktionsmøder på byggepladsen, hvor håndværkerne kunne vise deres arbejde frem. De har meget at være stolte af. Jeg fatter ikke, at så få vil være håndværkere. Det er alsidigt, du skal ikke møde på det samme kontor hver dag, du kommer rundt og møder mange mennesker. Dit arbejde er konkret

Erik Clausen, filminstruktør og skuespiller. Til Jyllands-Posten

Danskerne rejste sig først, da ulykken ramte os selv

TERROR

MARTIN BREHM CHRISTENSEN, UDVIKLINGSARBEJDER, BANGLADESH

KÆRE LANDSSØSTRE og -brødre. Så vågnde I op. Det var dejligt at se.

Det var dejligt at se jer samles og stå skulder ved skulder med lysende fakler og med øjnene fulde af lys, mod og tårer – rørt over oplevelsen af et større fællesskab.

Jeg havde egentlig troet, at den danske selvkærlighed var skrumpet støt og jævnt, siden den toppede under Anden Verdenskrig. Men nu forstår jeg, at den blot har slumret et par årtier.

Og så bang, bang. Et enkelt automatvåben i København, og hele trostoen af det sødt slumrende danske krafted til rejste sig. Og ja, det er både et kraftfuldt og ædelt dyr. Folkets Danmark drager frem til fjendens mén. Det var et smukt og rørende syn.

Lad mig introducere et lille hierarki af moralske niveauer: På det laveste moralske niveau rækker et menneskes omsorg, hensyn og kærlighed kun til ham/hende selv. Det er den rendyrkede egoist.

På andet niveau omfatter personens omsorg, hensyn og kærlighed den nærmeste familie og venner. Det er gruppen af mennesker, man er gensidigt afhængig af som individ.

På tredje niveau rækker en persons

omsorg, samhørighed, solidaritet, troskab og kærlighed til hele det samfund, hun/han lever i. I dette tilfælde hele Danmark.

En person på det fjerde og højeste moralske niveau gør ikke forskel på mennesker. På dette moralske niveau diskrimineres der ikke mellem søster/bror og menneske-søster/menneske-bror. Her viser man 100 procent omsorg og kærlighed til ethvert menneske, uanset hvor det lever. Vi kunne sige, at man her har nået det universelle moralniveau.

EFTER TERRORANGREBET på Danmark rejste tusindvis af danskere sig op og trådte ud af ego-familie-boblen (niveau 1 og 2) og mødte op til mindehøjtidelighed i et nationalt fællesskab (niveau 3). Det var et smukt og oprigtigt moralsk skridt opad, og jeg er forelsket i det 'sug i maven', I følte ved søster-/broderskabet, da I stod med faklerne i aftenmørket.

Det viste, at I godt kan mobilisere jer og kæmpe for noget større. Men det viste også, at I først gidet, når verdens grusomhed træder Dannevirke over foden, og ulykken rammer inden for vores kyster. Og det sårer mig.

Det gør mig fortvivlet at se, hvilken lethed, parathed, næsten fryd I reagerede med. I var nærmest utålmodigt ventende på en chance for at kæmpe for noget større end jer selv. Men for alle verdens uretfærdigheder har I ikke gidet rejse jer.

Danskerne er måske det mest forkæle-

de folk i verden og får alt forærende: tryk, uddannelse, velstand og velfærd. Alle basale behov er dækket og meget mere til. Og hvad bruges alt dette overskud til? Mig selv, mig selv, mig selv, min karriere, min bolig, min familie og mit sommerhus.

Danskerne burde om nogen være i stand til at engagere sig i deres 'menneskesøstre' og 'menneskebrødre' andre steder i verden og stræbe efter et universalt moralsk niveau. Terrorangrebet viste, hvor stærk og kampklar danskernes solidaritet er, og hvor afsindigt nemt det var at finde et par timer til at samles om noget større og forenes i et større fællesskab.

Men dette fællesskab inkluderer tydeligvis ikke de mere end 10 børn, der hvert eneste minut dør i udviklingslande, fordi deres forældre ikke har råd til mad og medicin, eller de over 50 millioner mennesker, som lige nu er tvunget på flugt.

Jeg rammes af skam, når mine bangladeshiske kollegaer (ja, jeg er en moralsk frelst ngo-arbejder i Bangladesh) bekymrer kommer til mig og spørger til situationen i mit hjemland efter terrorangrebet. Hvad skal jeg fortælle dem? Skal jeg fortælle dem, at hele Danmark er på den anden ende, fordi to mennesker er blevet af dræbt af en terrorist? Her i Bangladesh er der terrorangreb næsten hver dag og 88 terrordræbte siden nytår. Men ingen af mine danske venner spørger mig, hvordan folk har det her i Bangladesh.

Lav oliepris rammer danske pensioner

OLIE

GITTE SEEBERG OG MICHAEL SVANE, GENERALSEKRETÆR OG RESEARCHER, WWF VERDENSNATURFONDEN

INGEN, DER HAR åbnet en avis eller tanket bil i det nye år, kan være i tvivl om, at olieprisen er faldet markant. Med en oliepris på under 50 dollars per tønde har ikke mindst de olie- og gasselskaber, som har satset på svære og dyre olieboringer i bl.a. Arktis og på dybt vand, mistet gigantiske beløb det sidste halve år.

Disse investeringer er ikke kun højrisikable af klima- og miljømæssige årsager, men også af økonomiske, da mange kræver en oliepris på over 80 dollars pr. tønde for at kunne betale sig.

Til trods for høj økonomisk risiko har de 16 største danske pensionselskaber investeret flere milliarder kroner i selskaber med højrisikable udvindingsprojek-

ter. Det viser en få måneder gammel undersøgelse fra WWF Verdensnaturfonden. Siden da har udviklingen kun tydeliggjort risikoen. For i takt med at olieprisen er faldet, har disse olie- og gasselskaber mistet i omegnen af 4.000 milliarder danske kroner i selskabsværdi, hvilket svarer til næsten det dobbelte af Danmarks bruttonationalprodukt.

Tager man udgangspunkt i de seneste tilgængelige aktielister i pensionselskaberne, har det for PFA betydet et samlet tab på godt 560 millioner kroner det seneste halve år og for Unipension, hvad der ca. svarer til 1.300 kroner pr. medlem de seneste tre måneder – alene i disse selskaber. Dette dog med forbehold for usikkerhed bestående i valutakurser og ikke noterede frasalg.

ILYSET AF den nuværende situation falmer pensionselskabernes hyppigt gentagne argument om, at investeringer i fossile brændsler er mere sikre end grøn-

ne investeringer. Undersøgelser peger endda på det modsatte: Investeringer foretaget i virksomheder, der har fokus på klima, miljø og menneskerettigheder, har haft et markant højere afkast end dem, der ikke har det fokus.

Ud over at olie- og gasselskaberne har udviklet sig til investeringsmæssigt usikre kort, bidrager de signifikant til den globale opvarmning. For at holde FN's mål om en maksimal global temperaturstigning på 2 grader er det nødvendigt, at mindst to tredjedele af verdens kendte fossile reserver forbliver i jorden.

Der kan flyttes meget med de enorme summer, pensionselskaberne forvalter for deres medlemmer. Det er derfor afgørende, at selskaberne tager ansvar gennem deres investeringer. Selvfølgelig er de forpligtet til at skabe gode afkast til deres medlemmer. Men olieprisens fald er et godt eksempel på, at dette afkast ikke bør genereres via uforsvarlige investeringer i fossilt brændsel.

KRONIKEN
26. februar 2015

Bankerne kontrollerer vandhanen

IB RAVN

Nationalbanken bekræfter, at banker skaber penge. Det betyder, at hvis samfundets penge ligger i et badekar, er det bankerne, der styrer vandhanen og afgør, om økonomien skal svulme op i finansbobler eller tørlægges.

Ib Ravn er lektor ved Aarhus Universitet og bestyrelsesmedlem i foreningen Gode Penge

HVIS MAN IKKE er så vild med andre menneskers selskab, skal man bare fortælle, at man interesserer sig for penge og økonomi. I en klassisk tegning fra det amerikanske magasin The New Yorker præsenterer værtinden en herre for sin veninde: »Ellen, I want you to meet John. He's an economist, but he's really very nice.«

Men siden finanskrisen 2008 spidser stadig flere menneskers øren, når talen falder på penge og banker. I fjor fortalte jeg her i Kroniken (8.7.14), at »Banker er nutidens største tryllekunstnere, fordi de skaber penge, uden at nogen rigtig ved det. Jeg henviste til en skelsættende artikel fra Bank of England, 'Money Creation in the Modern Economy'. Den har Danmarks Nationalbank nu fulgt op med en artikel i bankens kvartalsoversigt: 'Penge, kredit og bankvæsen'. Det lyder måske ikke ophidsende, men lad mig bruge et billede, der kaster lys over bankernes pengeskabelse og viser, hvor radikale konsekvenserne af Nationalbankens forklaring er.

LAD OS forestille os et halvfyldt badekar, hvor vandet svarer til alle pengene i Danmark. Landets borgere og virksomheder er småbørn, der sidder i den ene ende af badekarret og pjasker med vand (=arbejder, producerer og handler). Den klassiske udfordring for landets ledere er nu: Hvordan sikrer vi os, at der er vand nok til, at børnene kan lege, dvs. borgerne

Vi må forstå, at banker udlåner penge, der allerede eksisterer

ses op og sprænges og efterfølges af krise, hvor der så pludselig er lavvande i karret. Man gør det med et fast greb om vandhanen, klart nok. Det har staten og Nationalbanken vel også, på vegne af os alle sammen, ikke? Desværre nej.

HVORFOR IKKE? Det kræver, at vi ser nærmere på børnene i badekarret. De har legetøjsspande med vand i, som de rækker frem og tilbage blandt hinanden, så de kan plaske og have det sjovt. Det svarer til de betalinger, som borgere og virksomheder gennemfører, når de køber varer og tjenesteydelser af hinanden.

Som bekendt kan man i den virkelige verden købe ting på to måder: med kontanter, dvs. sedler og mønter, og med kontopenge, dvs. de beløb vi har stående på vores bankkonto. Vores kontopenge bruger vi af, når vi betaler med dankort, mobil og netbank. Summen af kontanter og kontopenge kaldes pengemængden, p.t. ca. 950 mia. kr., oplyser Danmarks Statistik, og heraf er langt de fleste konto-

penge, ca. 94 procent. Kontanterne skabes af Nationalbanken, der ved, hvor mange der er i omløb. Bankerne optæller med jævne mellemrum, hvor mange kontopenge der står på alle deres kunders konti.

Hvad er nu bankernes rolle? Oversat til badekarret opfattes en bank ofte som et stort barn, der samler vand sammen fra børn, der ikke bruger deres vand lige nu. Banken deponerer vandet i en stor beholder, og derfra udlåner den spandfulde til børn, der ønsker mere vand, som f.eks. iværksættere og boligkøbere. Dette store arbejde med at samle vand ind og kompensere de passive børn for deres afsavn fortjener banken et vederlag for. Sådan forklarer de fleste af os den rente, banken opkræver for sine udlån.

Banken modsiger os ikke. På hjemmesiden hos bankernes interesseorganisation, Finansrådet, forklares »bankernes unikke rolle som 'pengeformidlere' ... Bankerne leder pengene i samfundet derhen, hvor de gør størst gavn«. Vi må forstå, at banker udlåner penge, der allerede eksisterer.

DET VILLE måske være sandt, hvis banken udlånte pengesedler, som banken i matorspillet gør. Men nu om stunder låner banker kun kontopenge ud. Og det er ikke penge, der allerede eksisterer. Det siger artiklen fra Nationalbanken klart, som vi skal se om et øjeblik. Banker ska-

Når et aktivt barn vil låne vand af banken til et stort pjasker, låner banken sig diskret ned i den anden ende af badekarret

barn vil låne vand af banken til et stort pjaskeri, låner banken sig diskret ned i den anden ende af badekarret, åbner for hanen og tapper vand ned i en spand. Dette nye vand stikker banken til låntager, samtidig med at den foregiver, at det kommer fra den store beholder med indsamlet vand, de opsparerede midler, idet dette jo legitimerer renten. Barnet kan jo ikke se på vandet, hvor det kommer fra – om det er indsamlet fra andre børn eller tappet friskt.

Gør det noget? Måske ikke i badekarret, men følg med i virkeligheden: Jeg får af min bank bevilget et lån på 700.000 kroner til en andelslejlighed, og beløbet indsættes på min konto. Det er ikke penge, banken overfører fra andre kunder. Det er ikke opsparerede penge, som Anna Almen og Bo Borger har stående ubrugte

på deres konti. Der overføres ingen penge nogetsteds fra i banken, ingen konto fratrækkes 700.000 kr., i det øjeblik det beløb indsættes på min konto. De 700.000 kr. skrives bogstaveligt talt blot ind på min konto, ved tastetryk. Da samfundets pengemængde er summen af kontanter og indestående på alle borgere og virksomheders bankkonti, er pengemængden hermed forøget med 700.000 kr. Penge er blevet skabt, af banken, i det øjeblik den foregav at 'låne' mig dem. Når banken 'udlåner' dem til mig, bliver de til et 'indlån' på min bankkonto.

NU KAN VI forstå hovedpointen i Nationalbankens artikel. Dens forfatter, Jens Bang-Andersen, Lars Risbjerg og Morten Spange, skriver: »Som bankvæsenet er indrettet, vil det ofte være sådan, at udlån skaber indlån. Når en bank yder et lån til en husholdning eller en virksomhed, vil provenuet [pengene] fra lånet i første omgang blive krediteret [godsrevet] låntagerens bankkonto. Et udlån vil derfor ofte i første omgang blive modsvarer af et tilsvarende indlån og dermed af en stigning i pengemængden.«

Bemærk, at der står 'krediteret', ikke 'overført'. Dette udlånte beløb skrives blot ind på låntagers bankkonto. Næste gang banken opgør, hvor mange penge der står på dens kunders konti, tælles beløbet med i Danmarks pengemængde,